

Bilişim Teknolojileri Öz-Yeterlik Algısı Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Bilişim Teknolojileri Öz-Yeterlik Algısı Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17872>

Özet

Bilişim Teknolojileri Öz-Yeterlik Algısı Ölçeği, ortaokul öğrencilerinin bilişim teknolojileri (BT) alanındaki çeşitli görevleri başarıyla yerine getirme yeteneklerine dair inançları ve algıları ölçmek amacıyla geliştirilmiş özgün bir psikometrik araçtır. Ölçek, 2019 yılında Gürkan Göçer ve A. Türkoğlu tarafından gerçekleştirilen kapsamlı bir geçerlik ve güvenirlilik çalışması sonucunda kullanıma sunulmuştur. Bu araç, öğrencilerin dijital ortamlarda kendilerini ne kadar yeterli gördüklerini belirleyerek, teknoloji eğitiminin planlanması ve değerlendirilmesi süreçlerine önemli katkıları sağlamayı hedeflemektedir.

Ölçeğin geliştirilmesi, öğrencilerin teknoloji kullanıma yönelik motivasyonları ve performansları doğrudan etkileyen öz yeterlik yapısını ölçmeye odaklanmıştır. Çalışma, özellikle ortaokul kademesinde BT okuyucularının arttırılmasına yönelik pedagojik yaklaşımların temelini oluşturacak güvenilir veriler sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Bilişim Teknolojileri, Öz Yeterlik Algısı, Ortaokul Öğrencileri, Psikometrik Ölçek Geliştirme, Dijital Yetkinlik, Güvenirlilik, Geçerlik.

Yazarlar

Gürkan Göçer, A. Türkoğlu.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, ortaokul düzeyindeki öğrencilerin **Bilişim Teknolojileri** (BT) kullanıma yönelik kişisel öz yeterlik düzeylerini standart ve bilimsel yöntemlerle tespit etmektir. Bu tespit, öğrencilerin teknoloji entegrasyonuna adaptasyon süreçlerini anlamak ve olası eksiklikleri gidermek için kritik öneme sahiptir.

Geliştiriciler, ölçeği kullanarak öğrencilerin BT araçları öğrenme, kullanma ve sorun giderme konularındaki inançları nicel olarak ölçmeyi amaçlamıştır. Elde edilen veriler, eğitimcilerin ve politika yapımcıların, öğrencilerin dijital becerilerini ve öz güvenlerini arttırmaya yönelik hedeflenen müdahale programları geliştirmesine yardımcı olmaktadır.

Yapı

Ölçek, Albert Bandura'nın Sosyal Bilişsel Teorisinde merkezi bir rol oynayan öz yeterlik kavramı üzerine kurulmuştur. Bu psikolojik yapı, bireyin belirli bir alandaki görevleri başarıyla tamamlama kapasitesine olan inancı temsil eder. **Bilişim Teknolojileri Öz-Yeterlik Algısı Ölçeği**, bu

inancın BT bağlamındaki tezahürlerini ölçer.

Ölçek maddeleri, genellikle yazılım uygulamaların kullanma, internette bilgiye erişme, dijital etik kurallara uyma ve temel donanım/yazılım sorunların çözme gibi spesifik BT yeterlik alanların kapsamaktadır. Ölçeğin çok boyutlu bir yapıya sahip olması muhtemeldir; bu boyutlar öğrencilerin farklı teknolojik görevlerdeki kendilerine duydukları güveni ayrı ayrı değerlendirmeye olanak tanır.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çalışmaları, Göçer ve Türkoğlu (2019) tarafından ortaokul öğrencileri üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapı geçerliğini saptamak amacıyla hem Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) hem de Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yöntemleri kullanılmıştır. Bu analizler, ölçeğin maddelerinin kuramsal olarak beklenen yapıyla uyumlu olduğunu göstermiştir.

Faktör analizleri sonucunda elde edilen uyum indeksleri (örneğin, RMSEA, CFI, TLI) ve madde yükleri, ölçeğin Bilişim Teknolojileri Öz-Yeterlik Algısı yapısının geçerli bir şekilde ölçtüğünü doğrulamıştır. Detaylı geçerlik bulguları için, araştırmacıların Mehmet Aktif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi'nde yayımlanan orijinal makalesine başvurulmalıdır. Orijinal makalenin bağlantısı: dergipark.org.tr.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirlik analizleri, iç tutarlılık temelinde yapılmıştır. Geliştirme çalışmasında (Göçer ve Türkoğlu, 2019), ölçeğin Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı hesaplanmış ve bu katsayının kabul edilebilir akademik standartların üzerinde olduğu rapor edilmiştir. Bu durum, ölçek maddelerinin tutarlı bir şekilde aynı yapıyı ölçtüğünü ve ölçüm hatasının düşük olduğunu göstermektedir.

Yüksek güvenirlik değerleri, ölçeğin farklı zamanlarda veya farklı ancak benzer gruplarda tutarlı sonuçlar üretebilme kapasitesini işaret eder. Güvenirlik çalışmaları detayları, orijinal akademik yayında bulunmaktadır.

Faktör Analizi

Bilişim Teknolojileri Öz-Yeterlik Algısı Ölçeği'nin yapısal bütünlüğünü belirlemek amacıyla iki amaçla Faktör Analizi gerçekleştirilmiştir. İlk olarak uygulanan Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA), ölçeğin öz yeterlik yapısının oluşturan temel boyutları ortaya çıkarmıştır. Bu analiz, maddelerin hangi alt faktörler altında toplandığını ve bu faktörlerin toplam varyansın ne kadarını açıkladığını belirlemiştir.

İkinci aşamada, örneklemden elde edilen faktör yapısının teorik modele uygunluğunu test etmek için Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır. DFA sonuçları, modelin veriyle mükemmel veya iyi düzeyde uyum gösterdiğini kanıtlayarak, ölçeğin çok boyutlu yapısının sağlamlığını desteklemiştir. Bu yapısal kanıtlar, ölçeğin geçerli bir şekilde kullanılması için temel teşkil eder.

Ölçek Bilgileri

Test Type: Geliştirme Ölçeği (Developmental Scale)

Format: Likert Tipi Derecelendirme Ölçeği (Detaylar orijinal makalede belirtilmiştir.)

Language Available: Türkçe

Population Group: Ortaokul Öğrencileri

Age Group: Genellikle 10-14 yaş aralığı (Ortaokul eğitim alan bireyler)

Population Details: Türkiye Cumhuriyeti'nde resmi ortaokullarda öğrenim gören öğrenciler örneklem olarak kullanılmıştır.

Test Methodology: Öz bildirim (Self-Report) yöntemiyle uygulanan, bireylerin kendi algılarını ifadelediği anket formudur.

Anahtar Kelimeler

BT Öz-Yeterlik, Dijital Eğitim, Bilişim Teknolojileri, Göçer ve Türkoğlu, Psikometri, Eğitim Psikolojisi, Faktör Analizi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: gurkangocer@gmail.com (Sorumlu Yazar Gürkan Göçer)

Correspondence Address: Mehmet Aktif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Burdur, Türkiye.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, Göçer ve Türkoğlu tarafından 2019 yılında yayımlanan akademik bir çalışmada ile kullanıma sunulmuştur. Ölçeğin ticari olmayan akademik araştırmalarda kullanımı genellikle makaleye atıf yapmak koşuluyla serbesttir; ancak kullanım izinleri ve olası ücretlendirme bilgileri için sorumlu yazar Gürkan Göçer ile e-posta yoluyla iletişime geçilmesi tavsiye edilir.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi şu adresten indirilebilir: [bilisim-teknolojileri-oz-yeterlik-algisi-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Göçer, G. ve Türkoğlu, A. (2019). Ortaokul öğrencilerine yönelik **Bilişim Teknolojileri Öz-Yeterlik Algısı Ölçeği**: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (46), 223-238.

Makalenin orijinal linki: [dergipark.org.tr](#)

Bilişim Teknolojileri Öz-Yeterlik Algısı Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: Ölçeğin maddeleri, orijinal akademik kaynakta yer almaktadır. Telif hakları ve akademik yayın kısıtlamaları nedeniyle ölçek maddeleri bu girişte tam olarak sunulamamaktadır. Ölçek maddelerini kullanmak veya incelemek isteyen araştırmacılar, Göçer ve Türkoğlu (2019) tarafından yayımlanan orijinal makaleye başvurması gerekmektedir.